

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

A6-0089/2009

23.2.2009

RAPORT

Elektromagnetväljadega seostatavad terviseprobleemid
(2008/2211(INI))

Keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjon

Raportöör: Frédérique Ries

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK	3
SELETUSKIRI.....	9
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS	13

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

elektromagnetväljadega seostatavate terviseprobleemide kohta (2008/2211(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikleid 137, 152 ja 174, mille eesmärk on tagada inimeste tervise, keskkonna ning töötajate tervise ja tööohutuse kõrgetasemeline kaitse;
 - võttes arvesse nõukogu 12. juuli 1999. aasta soovitus 1999/519/EÜ (üldsuse kokkupuute piiramise kohta elektromagnetväljadega¹) ja seda käsitlevat komisjoni 1. septembri 2008. aasta rakendusaruannet (KOM(2008) 532 lõplik);
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/40/EÜ töötervishoiu ja tööohutuse miinimumnõuete kohta seoses töötajate kokkupuutega füüsilikest mõjuritest (elektromagnetväljad) tulenevate riskidega²;
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 1999. aasta direktiivi 1999/5/EÜ raadioseadmete ja telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete ning nende nõuetekohasuse vastastikuse tunnustamise kohta³ ning vastavaid mobiiltelefonide ja tugijaamade ühtlustatud ohutusstandardeid;
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/95/EÜ teatavates pingevahemikes kasutatavaid elektriseadmeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta⁴;
 - võttes arvesse oma 4. septembri 2008. aasta resolutsiooni vahekokkuvõtte kohta Euroopa keskkonna ja tervise tegevuskavast aastateks 2004–2010⁵;
 - võttes arvesse oma 10. märtsi 1999. aasta resolutsiooni, mis käsitleb ettepanekut võtta vastu nõukogu soovitus üldsuse kokkupuute piiramise kohta elektromagnetväljadega (0 Hz kuni 300 GHz)⁶;
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
 - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjoni raportit (A6-0089/2008),
- A. arvestades, et elektromagnetväljad (EMVd) on looduses olemas ja neid on seega alati Maa peal esinenud; arvestades samas, et viimaste aastakümnete jooksul on keskkonna kokkupuute inimese valmistatud EMV allikatega regulaarselt suurenenud, tingituna nõudlusest elektrienergia järele, järjest keerukamatest traadita tehnoloogiatest ja

¹ EÜT L 199, 30.7.1999, lk 59.

² ELT L 159, 30.4.2004, lk 1.

³ EÜT L 91, 7.4.1999, lk 10.

⁴ ELT L 374, 27.12.2006, lk 10.

⁵ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0410.

⁶ EÜT C 175, 21.6.1999, lk 129.

ühiskondlikus korralduses toimunud muutustest, arvestades, et selle tulemusena puutub praegu iga elanik nii kodus kui ka tööl kokku eri sagedustega elektri- ja magnetväljade keeruka kooslusega;

- B. arvestades, et traadita seadmed (mobiiltelefon, WiFi, max-Bluetooth, DECT-lauatelefon) kiirgavad elektromagnetvälja, mis võib avaldada kahjulikku mõju inimeste tervisele;
- C. arvestades, et enamik Euroopa kodanikke, nende seas eelkõige 10–20 aastased noored, kasutab mobiiltelefoni, mis on kasulik, praktiline ja moodne ese, ja arvestades, et samas valitseb endiselt ebakindlus selle võimalike terviseohtude suhtes, eelkõige noorte puhul, kelle aju alles areneb;
- D. arvestades, et elektromagnetväljadest tekkida võivate terviseohtudega seotud lahkarvamused teadusringkondades laienesid alates 12. juulist 1999, pärast soovitusega 1999/519/EÜ seatud piirmäärasid üldsuse kokkupuutele elektromagnetväljadega (0 Hz – 300 Hz);
- E. arvestades, et teadusringkondade ametlike järelduste puudumine ei ole takistanud teatavaid riikide ja piirkondlike valitsusi vähemalt üheksas Euroopa Liidu liikmesriigis, aga ka Hiinas, Šveitsis ja Venemaal, kehtestamast kokkupuutele nõuennetuslikke piirmäärasid, mis on seega madalamad kui komisjoni ning selle sõltumatu teaduskomitee, tekkivate ja hiljuti avastatud terviseriskide teaduskomitee (SCENIHR) soovitatavad piirmäärad¹;
- F. arvestades, et meetmed üldsuse kokkupuute piiramise kohta elektromagnetväljadega peaksid olema tasakaalus võrreldes elukvaliteedi paranemisega ohutuse ja turvalisuse seisukohast, mida võimaldavad elektromagnetvälju kiirgavad seadmed;
- G. arvestades, et üheks nii huvi äratanud kui ka poleemikat tekitanud teadusprojektiks on epidemioloogiline uuring *Interphone*, mida liit rahastab 3 800 000 euro ulatuses peamiselt teadusuuringute ja tehnoloogia arenduse viienda raamprogrammi² raames ja mille tulemusi oodatakse alates 2006. aastast;
- H. arvestades siiski, et mõnede teadmiste suhtes tundub olevat saavutatud üksmeel, eelkõige mis puudutab teadmisi, et reaktsioonid mikrolainetega kokkupuutele on inimeseti erinevad, et esmajärjekorras tuleb läbi viia reaalses tingimustes kokkupuudet käsitlevaid katseid, eesmärgiga hinnata raadiosagedusväljadega seostatavaid mittetermilisi mõjusid, ning et elektromagnetväljadega kokkupuutel on lapsed eriliselt ohustatud³;
- I. arvestades, et EL on kehtestanud kokkupuute piirmäärad, et kaitsta töötajaid elektromagnetväljade mõju eest; arvestades, et ettevaatuspõhimõtte kohaselt tuleks selliseid meetmeid võtta ka asjassepuutuvate elanikkonnarühmade, näiteks elanike ja tarbijate huvides;
- J. arvestades, et Eurobaromeetri eriaruandes elektromagnetväljade kohta (nr 272a, juuni

¹ 21. märtsi 2007. aasta aramus, mis võeti vastu 16. täiskogu istungil.

² Elukvaliteedi programm lepingunumbri QLK4-1999-01563.

³ STOA 2001. aasta märtsi uuring elektromagnetkiirguse füsioloogilise ja keskkonnamõju kohta, PE nr 297.574.

2007) märgitakse, et suurema osa kodanike arvates ei teavita riigiasutused neid piisavalt meetmetest, mis on võetud nende kaitseks elektromagnetväljade eest;

- K. arvestades, et tuleb jätkata kesk- ja ülimadalsageduste uurimist, et jõuda järeldusele nende tervisemõjude kohta;
- L. arvestades, et direktiiv 2004/40/EÜ ei tohi ohustada magnetresonantskuvamise (MRI) kasutamist, kuna MRI tehnoloogia on Euroopas esirinnas patsientide elu ohustavate haiguste uurimisel, diagnoosimisel ja ravil;
- M. arvestades, et MRI ohutusnormiga IEC/EN 60601-2-33 kehtestatakse sellised elektromagnetväljade piirväärtused, mis välistavad ohu patsientidele ja töötajatele,
1. nõuab tungivalt, et komisjon vaataks läbi elektromagnetväljade piirmäärade teadusliku aluse ja asjakohasuse nagu on kehtestatud soovitusel 1999/519/EÜ ning esitaks parlamendile aruande. Läbivaatamise peaks korraldama SCENIHR;
 2. nõuab elektromagnetilise kiirguse võimaliku tervisemõju hindamisel eelkõige bioloogiliste mõjude kaalumist, eriti kui võtta arvesse, et mõnedes uurimustes on leitud kõige kahjulikumaid mõjusid madalaimatel tasemetel; nõuab aktiivseid teadusuuringuid, et leida võimalikele terviseprobleemidele selliseid lahendusi, mis vähendavad edastamisel kasutatavate sageduste pulseerimist ja amplituudmodulatsiooni või kaotavad selle täielikult;
 3. rõhutab, et paralleelselt Euroopa EMV piirmäärade muutmisega või selle alternatiivina peaks komisjon töötama koostöös liikmesriikide ekspertide ja asjaomaste tööstussektoritega (elektriettevõtted, telefonioperaatorid ja elektriliste aparaatide, kaasa arvatud mobiiltelefonide tootjad) välja juhised olemasolevate tehnoloogiliste võimaluste jaoks, mille eesmärk on vähendada kokkupuudet elektromagnetväljadega;
 4. märgib, et tööstusettevõtjad, nagu ka asjassepuutuvad infrastruktuuri haldajad ja pädevad asutused, võivad juba praegu mõjutada teatavaid faktoreid, näiteks kehtestades sätteid seoses konkreetse paiga ja saatjate vahelise kauguse või paiga kõrgusega võrreldes masti kõrgusega ja edastava antenni suunaga võrreldes elumajadega; ning eelnimetatu on selgelt vajalik selleks, et rahustada ja paremini kaitsta nimetatud seadmete läheduses elavaid inimesi; nõuab mastide ja saatjate optimaalset paigutust ning täiendavalt nõuab, et teenuseosutajad jagaksid sel viisil paigutatud maste ja saatjaid, piiramaks halvasti paigutatud mastide ja saatjate levikut; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama välja asjakohased suunised;
 5. teeb liikmesriikidele ning kohalikele ja piirkondlikele ametivõimudele ettepaneku kehtestada antennide ja repiiterite paigaldamiseks loa andmise ainukontroll ning lisada nende linnade arengukavade hulka piirkondlikud antennikaardid;
 6. nõuab tungivalt, et mobiilside antennide paigaldamislubade väljastamise eest vastutavad asutused koos kõnealuse sektori operaatoritega jõuaksid kokkuleppele infrastruktuuri jagamise osas, et vähendada selle mahtu ja avalikkuse kokkupuudet elektromagnetväljadega;

7. tunnustab mobiilside ja muude elektromagnetvälju kiirgavate traadita tehnoloogiate puhul tehtavaid jõupingutusi selle nimel, et vältida keskkonna kahjustamist ja tegeleda eelkõige kliimamuutuse küsimusega;
8. on seisukohal, et pidades silmas järjest sagedasemaid kohtumenetlusi ja ametivõimude poolt võetavaid moratooriumi tüüpi meetmeid seoses uute elektromagnetvälju kiirgavate seadmete paigaldamisega, teenib kõigi huve see, et uute mobiilside antennide ja kõrgepingeliinide paigaldamise kriteeriumite puhul soodustataks lahendusi, mis põhinevad tööstusettevõtjate, riigiasutuste, sõjaväeasutuste ja elanike ühenduste vahelistel kõnelustel, ning et jälgitaks vähemalt seda, et koolid, lasteaiad ja -sõimed, vanadekodud ja terviseasutused jääksid kõnealust liiki seadmetest teatavasse kaugusesse, mis määratakse kindlaks teaduslike kriteeriumite alusel;
9. kutsub liikmesriike üles tegema koos kõnealuse sektori operaatoritega avalikkusele kättesaadavaks kaardid, mis näitavad kokkupuudet kõrgepingeliinidega, raadiosageduste ja mikrolainetega ning eelkõige nendega, mida kiirgavad telekommunikatsioonimastid, raadiorepiiterid ja telefoniantennid; nõuab avalikkusele juurdepääsu hõlbustamiseks kõnealuse teabe avaldamist internetis ja selle levitamist meediakanalitele;
10. teeb ettepaneku, et komisjon kaaluks võimalust kasutada üleeuroopaliste energiavõrkude rahastamist selleks, et uurida ülimaldalsagedusega elektromagnetväljade mõju eelkõige seoses elektriliinidega;
11. kutsub komisjoni üles algatama ametiajal 2009–2014 ambitsioonika programmi, mis käsitleb kunstlikult loodud lainete ja elusast inimkehast loomulikult teel kiirguvate lainete elektromagnetilist ühilduvust, eesmärgiga teha kindlaks, kas mikrolained võivad avaldada inimeste tervisele ebasoovitavat mõju;
12. kutsub komisjoni üles esitama iga aasta aruande elektromagnetkiirguse taseme kohta ELis, selle allikate ja ELis võetud meetmete kohta, mille eesmärk on kaitsta paremini inimeste tervist ja keskkonda;
13. palub komisjonil leida lahendus direktiivi 2004/40/EÜ rakendamise kiirendamiseks ja tagada seega, et töötajad oleksid nõuetekohaselt kaitstud elektromagnetväljade eest, nii nagu nad on juba kaitstud müra¹ ja vibratsiooni² eest ühenduse kahe muu õigusakti abil, ning kehtestada MRIle erand käesoleva direktiivi artikli 1 kohaselt;
14. mõistab hukka asjaolu, et alates 2006. aastast on lükatud korduvalt edasi rahvusvahelise epidemioloogilise uuringu *Interphone* tulemuste avaldamist, kusjuures uuringu eesmärk on selgitada, kas mobiiltelefoni kasutamise ja teatavate vähiliikide, eelkõige ajukasvaja, kuulmisnärvide kasvaja ja kõrvasüljenäärme kasvaja vahel on olemas seos;
15. juhib sellega seoses tähelepanu uuringu *Interphone* koordinaatori Elisabeth Cardise

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. veebruari 2003. aasta direktiiv 2003/10/EÜ töötervishoiu ja tööohutuse miinimumnõuete kohta seoses töötajate kokkupuutega füüsilistest mõjuritest (müra) tulenevate riskidega (ELT L 42, 15.2.2003, lk 38),

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/44/EÜ töötervishoiu ja tööohutuse miinimumnõuete kohta seoses töötajate kokkupuutega füüsilistest mõjuritest (vibratsioon) tulenevate riskidega (EÜT L 177, 6.7.2002, lk 13).

üleskutsele ettevaatlikkusele, kes soovib praegustele teadmistele tuginedes, et lapsed hoiduksid ülemäärasest mobiiltelefoni kasutamisest ja eelistaksid lauatelefoni;

16. on igal juhul seisukohal, et komisjon, kes on oluliselt toetanud nimetatud ülemaailmse uuringu rahastamist, peaks paluma projekti juhtidel põhjendada lõplike järelduste avaldamise puudumist ja teavitama vastusest viivitamata Euroopa Parlamenti ja liikmesriike;
17. soovib komisjonil poliitilise ja eelarvelise tõhususe huvides paigutada elektromagnetvälju käsitlevatele uuringutele pühendatud ühenduse rahastamine osaliselt ümber Euroopa noortele mõeldud üldisele teavituskampaaniale, mis käsitleb häid tavasid mobiiltelefonide kasutamisel, nagu nn käed-vabad-komplektid, lühikeste kõnede tegemine, telefoni väljalülitamine ajaks, kui seda ei kasutata (näiteks koolitundides) ja telefoni kasutamine hea leviga piirkondades;
18. sellised teavituskampaaniad peaksid samuti tutvustama noortele eurooplastele terviseriske, mis on seotud majapidamisseadmetega ning seda, kui oluline on seadmed pigem välja lülitada, kui jätta ooterežiimile;
19. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama teadus- ja arendustegevuse rahastamist mobiilside raadiosageduste võimalike pikaajaliste kahjulike mõjude hindamiseks; samuti nõuab rohkem avalikke konkursse uurimaks elektromagnetväljade erinevate allikatega mitmekordse kokkupuute kahjulikke mõjusid, eelkõige laste puhul;
20. teeb ettepaneku lisada teaduse ja uute tehnoloogiate eetika Euroopa töörühma (EGE) volituste hulka teadusliku usaldusväärsuse hindamise ülesanne, et aidata komisjonil ennetada võimalikke riskantseid olukordi, huvide konflikte või isegi pettusi, mis võivad tekkida teadlaste kasvanud konkurentsi tõttu;
21. tunnistades avalikkuse muret paljudes liikmesriikides, kutsub komisjoni üles tegema koostööd kõigi asjaomaste sidusrühmadega, nagu riiklikud eksperdid, valitsusvälised organisatsioonid ja tööstussektorid, selleks et traadita tehnoloogiat ja kaitsenorme käsitlev ajakohastatud ja mitteasjatundjale arusaadav teave oleks paremini kättesaadav ja juurdepääsetav;
22. kutsub rahvusvahelist mitteioniseeriva kiirguse eest kaitsmise komisjoni ja Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) üles olema normide kehtestamisel läbipaistvamad ja avatumad dialoogile kõikide sidusrühmadega;
23. mõistab hukka telefonioperaatorite teatavad eriti agressiivsed aastalõpu ja muude erisündmustega seotud reklaamikampaaniad, nagu eranditult lastele mõeldud mobiiltelefonide müük ja teismeliste suunatud tasuta kõneminutitega pakettid;
24. teeb ettepaneku, et liit lisaks oma siseõhu kvaliteedi poliitikasse ka uuringu traadita kodumasinade kohta, nagu interneti juurdepääsuks kasutatav WiFi ja Euroopa digitaalses juhtmeta telekommunikatsioonisüsteemis (DECT) telefon, mida on viimastel aastatel hakatud laialdaselt kasutama avalikes paikades ja elumajades, seades elanikud mikrolainete kiirgusega pidevasse kokkupuutesse;

25. nõuab tarbijate parema teavitamise huvides, et Euroopa Elektrotehnika Standardikomitee (CENELEC) tehnilisi standardeid muudetaks nii, et märgistusel oleks kohustuslik tuua välja saatmisvõimsus ja iga juhtmeta töötava seadme puhul teave, et see kiirgab mikrolaineid;
26. kutsub nõukogu ja komisjoni koostöös liikmesriikide ja Regioonide Komiteega üles aitama kaasa ühtse standardi kehtestamisele, et tagada elanike võimalikult vähene kokkupuude kõrgepinge elektriliinide võrgustiku laiendamise korral;
27. tunneb sügavat muret asjaolu pärast, et kindlustusseltsid kalduvad elektromagnetväljadega seotud riskide katmist tsiviilvastutuse poliisist välja jätma, mis on selge märk, et Euroopa kindlustusandjad kasutavad juba oma versiooni ettevaatuspõhimõttest;
28. kutsub liikmesriike üles järgima Rootsi eeskujuga ning tunnistama elektri suhtes ülitundlikkuse all kannatavad isikud puudega isikuteks, et pakkuda neile nii piisavat kaitset kui ka võrdseid võimalusi;
29. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Regioonide Komiteele ja Maailma Terviseorganisatsioonile.

SELETUSKIRI

Elektromagnetväljade mõju tervisele – millest on jutt?

Inimese keha pakutavatest üllatustest üks omapärasemaid on kindlasti inimkeha elektrivälja tekitamise võime, mis on seotud eeskätt meie bioloogilise aktiivsusega. Nii on näiteks südame ja aju elektrilist toimet võimalik registreerida vastavalt elektrokardiogrammi ja elektroentsefalogrammi abil. Kas selline loomulik elektriline aktiivsus võib tekitada koosmõju inimtegevusest tulenevate elektromagnetväljadega? Kuidas neelduvad inimkehas elektromagnetväljad, mida tekitavad sellised erinevad seadmed nagu raadiod, televiisorid, mikrolaineahjud, mobiiltelefonid, mobiilvõrkude tugijaamad või kõrgepingeliinid?

On tekkinud mitmeid küsimusi, millele ei ole antud rahuldavaid teaduslikke vastuseid ja mille osas ametiasutused ei ole siiani võtnud seisukohta. Neid küsimusi uuritaksegi käesolevas täiesti sõltumatult koostatud algatusraportis, milles ei võeta kindlat seisukohta elektromagnetväljade alal valitsevate teaduslike eriarvamuste osas. Raporti esmaseks eesmärgiks on pakkuda kümnekonna konkreetse ettepaneku abil vastuseid kodanike ees seisvatele küsimustele, olgu siis tegemist mainitud seadmete tavapärase kasutajate või tugijaamade või kõrgepingeliinide läheduses elavate isikutega. Järjest suureneb selliste isikute arv, kes tunnevad muret selle üle, kuidas nende tervisele mõjub pidev kokkupuude mikrolainetega.

Liikmesriigid ei ole järjekindlalt täitnud Euroopa soovitusi

Võttes arvesse asutamislepingutega sätestatud pädevusalasid, ei kohusta mitte ükski Euroopa õigusakt liikmesriike võtma meetmeid madal- ja ülimaldalsagedusega lainete osas. Selliseid laineid kiirgavad peamiselt mobiiltelefonide ja traadita telefonide süsteemides kasutatavad antennid.

Seetõttu on üleeuroopalised nõuded esitatud *nõukogu 12. juuli 1999. aasta soovitusel üldsuse kokkupuute piiramise kohta elektromagnetväljadega (0 Hz kuni 300 GHz)*.

Need nõuded järgivad täpselt standardeid, mille on kinnitanud Ülemaailmse Terviseorganisatsiooni (WHO) poolt ametlikult tunnustatud valitsusväline organisatsioon, rahvusvaheline mitteioniseeriva kiirguse eest kaitsmise komisjon (**ICNIRP**), kes hindab maailmas saavutatud teaduslikke tulemusi.

Mainitud Euroopa Liidu Nõukogu soovitusel määratakse kindlaks järgmised lubatud piirmäärad:

1. GSM (900 MHz): 41,25 V/m
2. DCS (1800 MHz): 58,33 V/m
3. UMTS (2100 MHz): 61 V/m.

Seevastu mitte miski ei takista liikmesriikidel kehtestada rangemaid kaitsenõudeid – vähemalt

9 liikmesriiki on seda riiklikul või piirkondlikul tasandil juba teinud, selliste riikide hulgas on näiteks Kreeka, Poola, hiljuti lisandus ka Belgia.

Luksemburgi Suurhertsogiriigis, mida raportöör hästi tunneb, on valitsus alates 2000. aasta lõpust hakanud kohaldama ettevaatuspõhimõtet, mille kohaselt saatja kiiratava elektromagnetvälja tugevuseks kohtades, kus võivad viibida inimesed, võib olla enamalt 3 V/m. Seega on Luksemburgi elanikkond elektromagnetväljade mõju eest kaitstud peaaegu 14 korda enam kui Euroopa Liidu teised kodanikud.

Euroopa Liidu tasandil ei ole riiklike strateegiate koordineerimise puudumine selles valdkonnas kuigi rõõmustav. Raportöör on seisukohal, et komisjoni ülesanne on töötada välja selge poliitika elektromagnetväljade valdkonnas (mis hõlmab konkurentsivõimet, innovatsiooni, tervishoidu ja tarbijate teavitamist), mis oleks enam kui praegused üksikud teadusuuringute peadirektoraadi rahastatavad projektid.

Raportööri arvates on praeguses staadiumis võimalik vaid üks lahendustee – tõde peitub poliitilises lahenduses, mis hõlmab lubatud piirmäärade reeglipärasest läbivaatamist (võttes arvesse uusi turule toodavaid tehnilisi lahendusi ja uute epidemioloogiliste uuringute tulemusi) ja mis tagab tarbijate, eeskätt laste kõrgetasemelise kaitse, kahjustamata seejuures mobiiltelefonivõrkude tööd.

Sellise lähenemise on valinud Kopenhaagenis asuv Euroopa Keskkonnaagentuur, kes esitas 27 liikmesriigi ametiasutustele 2007. aasta septembris julge soovitus võtta avalikkuse kaitseks asjakohaseid ja proportsionaalseid meetmeid tõsiste ohtude vältimiseks. Selle soovitus näol on tegemist olulise edasimineku antud valdkonnas. See on üleskutse tegutsemisele, mis on erinev Maailma Terviseorganisatsiooni pakutud *status quo* säilitamise soovist. Tundub, et WHO soovib olla arengutempo määrajaks antud küsimuses ja on määranud 2015. aasta tähtjaks, mil hinnatakse täiel määral elektromagnetväljade mõju inimorganismile!

10. märtsi 1999. aasta ja 4. septembri 2008. aasta hääletused – Euroopa Parlament esitab oma arvamuse ja jääb sellele kindlaks.

Juba 10 aastat tagasi esitas Euroopa Parlament ettevaatlikkusele kutsuva sõnumi Euroopa kehtestatud nõuete kohta, et kaitsta kodanikke mikrolainete mõju eest. Tegemist oli Euroopa Komisjonile ja nõukogule suunatud peaaegu varjamatu kriitikaga, kuivõrd raportöör Gianni Tamino nõudis ei enam ega vähemat kui ettevaatuspõhimõtte ja „Alara” põhimõtte (*as low as reasonably achievable*) kohaldamist, mille kohaselt kiirgusega kokkupuute peab olema nii väike, kui see on mõistuspäraselt võimalik.

Möödunud aasta 4. septembril, Euroopa keskkonna ja tervise tegevuskava aastateks 2004–2010 vahearuande hääletusel kinnitas Euroopa Parlament üldjoontes seda selget suundumust seoses tundliku teemaga, nagu seda on avalikkuse elektromagnetväljadega kokkupuute piirmäärad.

Selle peaaegu ühehäälse hääletuse tulemusel (522 poolthäält, 16 vastuhäält) nõuti, et komisjon „muudaks oma soovitus 1999/519/EÜ, et võtta arvesse parimaid riiklikke tavasid ja kehtestada seeläbi rangemad kokkupuute piirmäärad elektromagnetväljade edastajatele

sagedustel 0,1 MHz ja 300 GHz’.

Raportöör on teadlik sellest, et piirmäärade küsimus on liikmesriikide ja regioonide ainupädevuses ning eelistab siinkohal rõhuda alternatiivsetele võimalustele, mida tööstusettevõtted võivad kasutada tervisele põhjustatavate ohtude vältimiseks – näiteks järgida Austria ametiasutuste eeskujul, kes tõstsid tugijaamade antennid kõrgemale, et ülekandesagedust paremini hajutada.

Ei saa jätta nõustumata asjaoluga, et kümne viimase aasta jooksul on Euroopa kodanike igapäevane elukeskkond oluliselt muutunud seoses traadita tehnoloogiate levikuga (juhtmevabad DECT-telefonid, mobiiltelefonid, UMTS, Wifi, Wimax, Bluetooth saatjad, beebimonitorid). Tunnustada nende uute tehnoloogiate panust ning nende kõikevaldavast kohalolu nii töökohal, raamatukogus kui kodus tähendab samuti tunnustada asjaolu, et kõikidele neile seadmetele antakse enne nende turuletoomist hinnang ning et üldisemas plaanis on kehtestatud mikrolainetega kokkupuute piirmäärad eluruumides. Ilma selleta oleks tegemist ... ohustatud tarbija abita jätmisega!

Just selline usalduslik õhkkond praegu puudubki ning see tuleb lähiaastatel koos tarbijatest kodanikega taastada. Selline õhkkond tuleb taastada ka teadusringkondades. Sest kui raportöör otsustas teadlikult mitte tsiteerida ühtegi juba avaldatud uurimust või dokumenti peale mainitud Euroopa Parlamendi dokumentide, siis oli see tingitud sellest, et elektromagnetväljade ja nende võimaliku mõju osas inimorganismile on teadlasringkondades ilmsed ja püsivad erimeelsused.

Interphone'i uuring – tüüpiline näide

Raportöör on veendunud, et erimeelsuste püsimine selles valdkonnas on osa teaduse tavapärasest käigust – aastate jooksul kestnud vaidlus kliimamuutuste ja nende põhjuste kohta demonstreerib meile seda ilmekalt!

Samas on raske nõustuda sellega, et teatavad teadusuuringud „külmutatakse” põhjendusel, et eksperdid ei suuda järeldustes kokku leppida, eriti kui tegemist on Euroopa avaliku sektori rahaga.

Interphone’i uuring on selles osas tüüpiliseks näiteks. Projekti alustati 1998. aastal, see käivitus täiemahulisena alates 2000. aastast ja kuulutati kõige põhjalikumaks teadusuuringuks, kuivõrd selles osales 12 riiki kogu maailmast. Uuringu eesmärgiks oli koondada võimalikult suur teaduspotentsiaal selleks, et selgitada välja vähktõve teatavate liikide tekkimise ohu olemasolu. Alates 2006. aastast ei ole tulemustest mingit märki. Seega on õigustatud küsimus, kas me üldse sellele küsimusele kunagi selge vastuse saame.

Raportöör on teadlik teadlastele avaldatavast äärmiselt suurest survest ja soovib neid toetada praeguses teravas konkurentsiolukorras, kus avastusel on väärtus vaid juhul, kui see muutub innovatsiooniks ja avaldatakse olulistest teadusajakirjades. Samas peab raportöör vajalikuks muuta komisjoni juures tegutsevate teaduskomiteede tegevuse korraldust.

Selleks esitab raportöör kaks lihtsat ideed. Esimene seisneb selles, et mainitud komiteedes tuleb tagada õiglane kõikide huvirühmade, sealhulgas VVOde ja tarbijate organisatsioonide,

esindatus. Teine idee on suunatud sellele, et tagada läbipaistvus ja tõhus kontroll ning see seisneb ettepanekus, et EGE ülesannetele lisataks teadusliku terviklikkuse hindamise ülesanne. Selline kontroll, mida juba rakendatakse riiklikes teadusasutustes, oleks komisjonile väärtuslikuks abiks võimalike ohuolukordade, huvide konflikti või võimalike pettuste ennetamisel teadussektoris.

Kokkuvõtteks juhib raportöör tähelepanu mitmetele dokumentidele, millega tal oli võimalus tutvuda ja milles on täpsustatud, et kindlustusseltsid ei nõustu üldjuhul katma elektromagnetlainete põhjustatud tsiviilvastutusriske. Teades kindlustusseltside suutlikkust kõikvõimalike riskide hindamisel ja oskust tulevikku ette näha, on põhjust huvi tunda, mis paneb neid rakendama sellist enesekaitseabinõu.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	17.2.2009
Lõpphääletuse tulemused	+: 43 -: 1 0: 3
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Adamos Adamou, Margrete Auken, Liam Aylward, Irena Belohorská, Maria Berger, John Bowis, Hiltrud Breyer, Martin Callanan, Dorette Corbey, Magor Imre Csibi, Avril Doyle, Mojca Drčar Murko, Jill Evans, Christofer Fjellner, Elisabetta Gardini, Matthias Groote, Satu Hassi, Christa Klauf, Holger Krahmer, Urszula Krupa, Peter Liese, Marios Matsakis, Linda McAvan, Roberto Musacchio, Miroslav Ouzký, Vladko Todorov Panayotov, Vittorio Prodi, Frédérique Ries, Dagmar Roth-Behrendt, Guido Sacconi, María Sornosa Martínez, Thomas Ulmer, Anja Weisgerber, Åsa Westlund, Anders Wijkman, Glenis Willmott
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Inés Ayala Sender, Kathalijne Maria Buitenweg, Philip Bushill-Matthews, Jutta Haug, Johannes Lebech, Caroline Lucas, Hartmut Nassauer, Justas Vincas Paleckis, Alojz Peterle, Lambert van Nistelrooij